

När Örträsk blev känt i hela landet

ÖRTRÄSK. Det promeneras fortfarande förvisso flitigt i Västerbotten men gångsport i dess tävlingsform existerar inte längre på våra breddgrader. Den försvann redan i början av 1970-talet efter en kort men intensiv tillvaro. En glansperiod då länet året 1960 hade 27 föreningar anslutna till Västerbottens Gångförbund, spridda över länet också på många mindre orter.

HISTORIE- SKOLAN

BENNY STIEGLER

Som till exempel Sara Lidmans lilla Missenträsk, där gångarna förstas tävlade under Missenträsk IK:s flagg.

Allt började med rikspropagandan Gång 57-58, som föregicks av ett PR-besök runt om i Västerbotten av Svenska Gångförbundets riksinstruktör Arne Lundberg. Något som med dennes hjälp resulterade i bildandet av Västerbottens Gångförbund 1957 med en första styrelse bestående av Mauritz Eriksson från Örträsk SK, Alf Eriksson, Balsjö IK, Börje Söderman, Öredalens IK och Martin Axelsson, Örelångsele IF.

Som synes ett litet kluster av föreningar i skidåkarbygden Öredalen, där också Bjurholms IF hakade på gångsporten.

Martin Axelsson, som i 38 år var lokalredaktör för Västerbottens Folkblad, blev sekreterare i styrelsen för länets gångförbund. I jubileumsskriften Västerbottens Idrottsförbund 100 år från 2008 redogör han detaljerat för gångsportens korta historia, inte minst om Gång 57-58.

"Målsättningen var att få svenska folket på fötter i motionspromenader genom en poängtävling mellan landets då 1 036 kommuner. Tävlingen pågick under fyra tvåveckorsperioder åren 1957-58. Vem skulle bli bästa kommun i Norrland, Svealand och Götaland, procentuellt till kommunens folkmängd", skriver Axelsson.

- Det blev man ur huse för att samla poäng. Påminde om skidserierna, minns Arnold Königsson, nyss fyllda 80 år och Sundsvallsbo, som vid den här tiden var mitt i tonåren och bosatt i Örelångsele. Där han för övrigt på grund av pandemi bor sedan mer än ett år tillbaka i sitt bevarade föräldrahem.

Minns det stora engagemanget inom Örträsk lilla kommun med runt 1 200 invånare, gör också 83-åriga Sigrid Wikman, numera Umeåbo men då duktig skidåkare med efternamnet Nilsson, och precis som Arnold Königsson rankad som lovande gångare av riksinstruktör Lundberg.

- Alla skulle gå några kilometer och jag tror man skulle betala en liten slant också, berättar Sigrid, som förstas enkelt och flitigt trampade sträckan med sina kamrater.

Efter fyra utslagningsomgångar, den sista i september 1958, fanns bara tre kommuner kvar. Smögen i Bohuslän, Käla i Värmland och Örträsk i södra Lappland. Där den sistnämnda plötsligt blev rikskänd.

- Till och med Bildjournalen var här och gjorde reportage, berättar radiorösten och Örträsk-ambassadören Gun Renman, vid den här tiden fortfarande småskoleelev.

I den stora finalen - en stafettävling mellan Göteborg och Stockholm i oktober 1958 - slutade Örträsk som snöplig tvåa. Bara 54 sekunder efter Köla.

- Vi hade ett bra lag och skulle egentligen ha vunnit, menar både Sigrid och Arnold så här 63 år senare.

Båda två fortsatte med gångsporten under några år.

- Gång var väldigt trevligt, minns Sigrid, som vann ett Norrlandsmästerskap även om skidor var sport nummer ett, med bland annat SM-start för Lycksele IF 1959.

Arnold fortsatte också med framgång gångarkarriären parallellt med skidåk-

Talangfulla gångarduon Arnold Königsson och Sigrid Nilsson (Wikman i dag) flankerar riksinstruktören Arne Lundberg under ett av dennes besök i Västerbotten under gångsportens korta glansperiod 1957-1973/74.

FOTO: MARTIN AXELSSON/FOLKBLADET

ningen, och ansågs så lovande att han som junior fick åka till Sala i samband med en landskamp och även erbjuden att flytta söderöver för att få bättre träningsmöjligheter.

- Men jag slutade med gång innan jag blev senior, flyttade till Göteborg och gjorde uppehåll med skidorna till 1970

innan jag började om igen med klubbadress IK Stern och sen hann med 27 Vasalopp.

1973 upphörde Västerbottens Gångförbund. Till stor del beroende på ledarbrist.

BENNY STIEGLER